

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง

สำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะ

จัดทำโดยนางสาวศศิมา จันทรร

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน

สังกัด ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

สำนักงานเขตบางคอแหลม

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๖

สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่องสำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะ

๒. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ให้นิยามของคำว่าสิ่งแวดล้อมว่าหมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ และทรัพยากรทางธรรมชาติอื่น ๆ ส่วนสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง อาคารบ้านเรือน ชุมชน รวมไปถึงสิ่งประดิษฐ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยให้อำนวยความสะดวกให้กับการดำรงชีวิตของคนเรา มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้หากปราศจากสิ่งแวดล้อมที่ดี คุณภาพชีวิตของมนุษย์นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและในอนาคต ขึ้นอยู่กับคุณภาพสิ่งแวดล้อมอันหมายถึง คุณภาพของธรรมชาติ อันได้แก่ สัตว์ พืช และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ และสิ่งที่มนุษย์ได้ทำขึ้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพของประชาชนและความสมบูรณ์สืบไปของมนุษยชาติ ปัญหาขยะ คือปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งของชาวกรุงเทพมหานคร ๑๐ ล้านคน ทุกคนสร้างขยะเฉลี่ยคนละ ๑ กิโลกรัม/วัน มีขยะเกิดขึ้นเกือบ ๑๐ ล้าน กิโลกรัม/วัน หรือ ๑๐,๐๐๐ ตัน/วัน ขยะก่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมได้มากมาย ทั้งปัญหาความสกปรกเป็นที่รังเกียจแก่ผู้พบเห็น ปัญหาอุจาด กลิ่นเหม็น ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง ไม่มีใครอยากให้ถังขยะตั้งอยู่หน้าบ้านของตนเองเพราะเป็นแหล่งสะสมเชื้อโรคและพาหะนำโรค ขยะยังเป็นต้นเหตุของน้ำท่วม เพราะขยะอุดตันท่อระบายน้ำ เกิดปัญหาน้ำเสีย เพราะทิ้งเศษอาหารและไขมันลงท่อระบายน้ำ โดยขยะ ๑๐,๐๐๐ ตัน/วัน มีส่วนที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้กว่า ๘๐% หรือประมาณ ๘,๐๐๐ ตัน/วัน ซึ่งในขยะ ๑๐๐ ส่วนประกอบด้วยขยะย่อยสลายได้ ๕๐ % เช่น เศษอาหาร กิ่งไม้ใบไม้ คัดแยกนำไปหมักปุ๋ย อาหารสัตว์ เชื้อเพลิง หรือก๊าซชีวภาพ ขยะรีไซเคิล ๓๐% ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก และอื่น ๆ คัดแยกแล้วขายให้ร้านรับซื้อวัสดุรีไซเคิลนำไปแปรรูปเป็นสินค้า กลับมาใช้ใหม่เพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง ขยะทั่วไป ๑๙% ย่อยสลายยาก เช่น ถุงพลาสติกเปื้อน โฟม เศษกระเบื้องเซรามิก ส่งต่อให้กรุงเทพมหานครกำจัด ขยะมีพิษหรือขยะอันตราย ๑% มีทั้งส่วนที่รีไซเคิลได้ และไม่ได้ควรทิ้งแยกและส่งให้กรุงเทพมหานครนำไปกำจัด คนในวงการรีไซเคิลต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า โลกนี้ไม่ขยะ ไม่มีขยะในโลกมีแต่ทรัพยากรที่อยู่ผิดที่ผิดทาง ขยะคือทรัพยากร ขยะคือทองคำ ถึงเวลาแล้วที่เราต้องร่วมกันจัดการกับขยะที่เกิดขึ้น ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ กรุงเทพฯ ๒๕๗๕ โดยในระยะเวลา ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๗๕)ข้างหน้า กรุงเทพมหานครของเราจะก้าวขึ้นเป็น”มหานครแห่งเอเชีย”

เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในทวีปเอเชียและในภูมิภาคอาเซียน คนทั่วโลกเมื่อนึกถึง ทวีปเอเชียจะนึกถึงเมืองกรุงเทพมหานครของเราในฐานะเป็นเมืองชั้นนำในด้านเศรษฐกิจ ภาคบริการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบาย น่าอยู่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกัน กรุงเทพมหานครก็มีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านความเรียบง่าย มีเสน่ห์ และมีชีวิตชีวา กระบวนการจัดทำ แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๗๕) หรือแผนยุทธศาสตร์ กทม.ในครั้งนี เริ่มต้นด้วยการนำวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๒๕๗๕ ประกอบด้วย ๗ประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนา ได้แก่ ๑. การบริการจัดการ ๒. มหานครปลอดภัย ๓. มหานครสีเขียว สะดวกสบาย ๔. มหานครสำหรับทุกคน ๕. มหานครกระทัดรัด ๖. มหานครแห่งประชาธิปไตย ๗. มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ ซึ่ง ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านมหานครปลอดภัยนั้นหมายถึงมหานครที่ปลอดภัย มีการบริหารจัดการมล ฝอยและของเสียอันตรายที่มีประสิทธิภาพ โดยการลดปริมาณมลฝอยและการนำกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งมีการรณรงค์คัดแยกขยะอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นมหานครแห่งความปลอดภัยอย่างแท้จริง

ในปี ๒๕๕๙ นี้ กำหนดให้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ มหานครปลอดภัย ประเด็น ยุทธศาสตร์ย่อย ๑.๑ ปลอดภัยพิช เป้าประสงค์ ๑.๑.๒ กรุงเทพมหานครมีการลดและควบคุมปริมาณ มลฝอยที่แหล่งกำเนิดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนถึงการกำจัดอย่าง ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีกลยุทธ์หลัก คือ เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกมลฝอยจากแหล่งกำเนิด ตามหลัก ๓ R คือ ลดการใช้ (Reduce) ใช้ซ้ำ (Reuse) และนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

สำนักงานเขตซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ จะต้องเร่งดำเนินการการคัดแยกขยะอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน กิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถเป็น แนวทางในการเริ่มต้นในการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดที่สามารถทำได้อย่างแน่นอน คือ “กิจกรรม สำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะ” เมื่อกิจกรรมฯ บรรลุวัตถุประสงค์แล้วจะ เป็นแบบอย่างของทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่เขต ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันในการคัดแยกขยะอย่างถูก วิธี สามารถลดปริมาณขยะได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นว่า การบริหารที่ดีต้องมีตัวอย่างที่ดี

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อลดและควบคุม ปริมาณขยะภายในอาคารสำนักงานเขต
๒. เพื่อสร้างการรับรู้ การมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมในด้าน การจัดการขยะ แก่ข้าราชการและบุคลากรของสำนักงานเขต
๓. เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทุกภาคส่วนที่มาติดต่อราชการและนำไปบอกต่อ เมื่อ พบเห็นรูปแบบการลดและแยกปริมาณขยะของสำนักงานเขต

๔. เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนทุกภาคส่วน เมื่อพบเห็นการจัดการขยะในอาคารสำนักงานเขต ที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปปฏิบัติได้

๕. เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๗๕)

๖. เพื่อนำขยะอินทรีย์ภายในสำนักงานเขตไปผลิตปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพเพื่อให้บริการประชาชนและใช้ประโยชน์ในสำนักงานเขตและจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิล

๗. เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อใช้ประกอบในการดำเนินการตามตัวชี้วัดของสำนักงานผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานครและแผนบริการจัดการขยะของสำนักสิ่งแวดล้อม

๔. เป้าหมาย

จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นสำนักงานเขตต้นแบบของสำนักงานเขตบางคอแหลมในการลดและแยกขยะ โดยมีกิจกรรมอย่างน้อย ๕ กิจกรรม

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๑. ใช้ความรู้ในเรื่องของหลักการเขียนแผนงาน/โครงการ โดยพิจารณาว่า แผนงาน/โครงการ เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทุกภาคส่วนที่มาติดต่อราชการและนำไปบอกต่อ เมื่อพบเห็นรูปแบบการลดปริมาณมูลฝอยของสำนักงานเขต

- ต้องมีความเป็นไปได้สูง
- ต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในขณะนั้น
- มีความยืดหยุ่นได้ ปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม
- มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนงาน/โครงการ อื่นๆ
- มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แน่นอน
- มีการตั้งทีมงานเฉพาะ
- มีเงื่อนไขเวลาที่ชัดเจน
- เห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจนภายหลังที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

๒. ใช้ความรู้และประสบการณ์จากเจ้าหน้าที่ที่เคยได้รับการอบรมโครงการฝึกอบรมต่างๆ เช่น

- โครงการอบรมวิทยากรด้านการรักษาความสะอาดซึ่งเป็นหลักวิชาการพูด เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์งานด้านการรักษาความสะอาด

- โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยโดยชุมชน(CBM) เป็นหลักการจัดการมูลฝอยที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำนักสิ่งแวดล้อมได้จัดอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน (เริ่มโครงการฯปี งบประมาณ ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน)

- โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สิ่งแวดล้อมลักษณะโครงการในรูปแบบเครือข่ายในการอนุรักษ์และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เชิงเครือข่ายแจ้งข่าวสารและกระจายความรู้แก่บุคคลทั่วไป เพื่อเกิดแรงจูงใจแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างมั่นคงและยั่งยืน

๓. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร (swot Analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยภายในคือ จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) ขององค์กร และปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) เพื่อค้นหาว่าองค์กรมีจุดแข็งในเรื่องใดที่จะส่งเสริมให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขจุดอ่อน หยิบโอกาสมาใช้ให้เกิดประโยชน์และแปลงอุปสรรคหรือวิกฤตให้เป็นโอกาสได้ ตามแนวทางของ Albert Humphrey ดังนี้

ปัจจัยภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>๑. สำนักงานเขตบางคอแหลมมีแผนปฏิบัติราชการปี ๒๕๕๙ ที่ชัดเจน สอดคล้องและเป็นไปตามแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร</p> <p>๒. ฝ่ายรักษาความสะอาดฯ มีบุคลากรที่มีความรู้ทักษะความชำนาญในการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะ</p> <p>๓. ผู้บริหารสำนักงานเขตบางคอแหลมให้ความสำคัญและมุ่งมั่นที่จะสนองนโยบาย</p> <p>๔. ข้าราชการและบุคลากรสำนักงานเขตฯ มีคุณภาพและตระหนักถึงสภาวะแวดล้อม พร้อมให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจในกิจกรรมของโครงการ</p>	<p>๑. ข้าราชการและบุคลากรบางคนยังไม่เคร่งครัดในการลดการใช้ เช่น ยังซื้ออาหารใส่กล่องโฟมไม่ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก</p> <p>๒. ประชาชนที่มาติดต่อราชการทิ้งมูลฝอยโดยไม่แยกมูลฝอยในระยะเริ่มต้นของโครงการฯ เนื่องจากยังเคยชินกับการทิ้งแบบเดิม</p> <p>๓. การประชาสัมพันธ์ให้แก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการทราบในการแยกขยะมีน้อยเนื่องจากข้าราชการและบุคลากรมีงานในหน้าที่จำนวนมาก</p>
ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<p>๑. ประชาชนผู้มาติดต่อราชการเมื่อพบเห็นการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพสามารถนำเป็นแบบอย่างในอาคารสถานที่ของตนอย่างรู้หลาย</p>	<p>๑. ข้าราชการและบุคลากรบางส่วนไม่ให้ความสำคัญ และไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมโครงการฯ อย่างเคร่งครัด</p>

ปัจจัยภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
<p>๒. ประชาชนนำภาพลักษณ์ของสำนักงานเขตฯ บอกรู้สึกทำให้เกิดความศรัทธาและเกิดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและให้การร่วมมือในการลดและแยกขยะก่อนนำทิ้งตามรูปแบบและองค์ความรู้ที่ได้จากการประชาสัมพันธ์ของสำนักงานเขตฯ</p> <p>๓. เมื่อประชาชนนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวางก็สามารถทำให้ปริมาณขยะในพื้นที่เขตบางคอแหลมลดลงตามเป้าประสงค์ ร้อยละ ๑๖ ที่สำนักสิ่งแวดล้อมกำหนดไว้</p>	<p>๒. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในความต้องการทำธุรกรรมมากกว่าสนใจในสภาพแวดล้อมของสถานที่ที่มาติดต่อ</p>

จากการวิเคราะห์การดำเนินการสำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะ สรุปความสอดคล้องดังนี้
 SO สำนักงานเขตโดยผู้บริหารให้ความสำคัญโดยจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการให้ความรู้ และข้าราชการตลอดจนบุคลากรมีการตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและให้ความร่วมมือในกิจกรรมอย่างเต็มที่ และกิจกรรมดังกล่าวยังเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการแก้ไขปัญหาขยะอีกด้วย

ST ฝ่ายรักษาความสะอาดมีบุคลากรที่มีความรู้ ทักษะความชำนาญในการเป็นวิทยากรแต่ข้าราชการและบุคลากรบางส่วนอาจไม่ให้ความสำคัญและไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการ

WO ประชาชนที่มาติดต่อราชการทิ้งขยะโดยไม่แยกขยะ เนื่องจากยังเคยชินกับการทิ้งแบบเดิม แต่เมื่อมาติดต่อราชการที่สำนักงานเขตและพบเห็นการคัดแยกขยะ ก็จะนำไปเป็นตัวอย่างที่อาคารบ้านเรือนของตน

WT ข้าราชการและบุคลากรบางคนยังไม่เคร่งครัดในการคัดและแยกขยะ ตลอดจนลดการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ประกอบกับประชาชนไม่ให้ความสำคัญและมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำธุรกรรมมากกว่าในใจสภาพแวดล้อมของสำนักงานเขต

จากการวิเคราะห์ SWOT ทั้งหมด พบว่าข้าราชการและบุคลากรตลอดจนประชาชนที่มาติดต่อราชการที่สำนักงานเขต อาจจะยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจหรือขาดจิตสำนึกในการคัดแยกขยะหรืออาจเคยชินกับพฤติกรรมแบบเดิม ๆ จึงต้องดำเนินการด้านจุดอ่อนและอุปสรรคให้หมดไปโดยการให้ความรู้ สร้างแรงจูงใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตในการเป็นต้นแบบแก่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

๔. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม(Participation)

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้หลากหลายและแตกต่างกันไปตามความเข้าใจ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรือองค์การ ดังนี้

องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมไว้ว่า

- ๑) การมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากการพัฒนา
- ๒) การเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนา
- ๓) การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องการพัฒนา
(มนตรี กรรพุมมาลย์, ๒๕๓๙ : ๔๓)

การมีส่วนร่วมของประชาชน Public Participation หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบาย การจัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลงานตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น

James L.Creighton (๒๐๐๕) ได้อธิบายถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจากระดับต่ำไปถึงสูงสุด ดังนี้

๑. ระดับการให้ข้อมูล(Information)เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น

๒. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน(Information Provesion)เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

๓. ระดับปรึกษาหารือ(Consultation) เช่น การจัดประชุม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

๔. ระดับการวางแผนร่วม(Involvement)เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

๕. ระดับการร่วมปฏิบัติ(Partnership) เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

๖. ระดับการร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบ(Delegated Power) เช่น การแต่งตั้งของคณะกรรมการติดตามตรวจสอบดำเนินโครงการต่าง ๆ

๗. ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชน เพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ

หลักสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

- ๑) หลักการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการและประชาชน โดยยึดถือศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือบุคคล
- ๒) หลักการจัดความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อกำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
- ๓) หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความซื่อสัตย์ ความอดทน และการร่วมมือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์จะจูงใจให้ประชาชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายการดำเนินงานของทางราชการ
- ๔) การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ ความคิด ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าในงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมพัฒนาได้
- ๕) หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้
- ๖) หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงาน จะทำให้เกิดพลังในการทำงาน และทำให้งานมีประสิทธิภาพ

๕. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย

- ๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘
- ๓) ข้อบังคับกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของอาคาร สถานที่ และสถานบริการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๔๕
- ๔) แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๖ - ๒๕๗๕)

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑. จัดทำโครงการสำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะพร้อมทั้งเสนอขออนุมัติผู้อำนวยการเขตฯ
๒. ผู้อำนวยการเขตฯ จัดประชุมหัวหน้าฝ่ายทุกฝ่ายเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจและมอบหมายภารกิจ
๓. จัดทำคำสั่งสำนักงานเขตฯ เพื่อมอบหมายภารกิจและแต่งตั้งคณะทำงาน

- ผู้อำนวยการเขตบางคอแหลม	เป็นประธาน
- ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตบางคอแหลม ฝ่าย๑,๒	เป็นรองประธาน
- หัวหน้าฝ่ายทุกฝ่าย	เป็นกรรมการ
- หัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดฯ	เป็นกรรมการและเลขานุการ

- เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน เป็นกรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
- ข้าราชการและบุคลากรกรุงเทพมหานครทุกฝ่าย เป็นเจ้าหน้าที่

๔. คณะกรรมการกำหนดกิจกรรมในการเป็นสำนักงานเขตต้นแบบ เช่น

การรณรงค์ให้ความรู้แก่ข้าราชการและบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกันคัดและแยกขยะ การตั้งวางถังรองรับขยะแยกประเภท การนำขยะเศษอาหารที่เก็บได้แต่ละฝ่ายไปทำปุ๋ยน้ำชีวภาพหรือปุ๋ยหมักไปไม้แห้ง การจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรวบรวมขยะรีไซเคิลที่จัดเก็บได้แต่ละชั้น มีการแข่งขันให้รางวัลสำหรับฝ่ายต่าง ๆ ที่มีผลการดำเนินการคัดและแยกขยะได้ลดลงจากสัปดาห์ก่อน ๆ ที่ผ่านมา โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

๑. จัดทีมวิทยากรของฝ่ายรักษาความสะอาดฯ ให้ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการคัดและแยกขยะ แก่ข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตซึ่งในครั้งแรกกำหนดในการประชุมข้าราชการและบุคลากรกรุงเทพมหานครประจำเดือนและในครั้งต่อไปเป็นการติดตาม กระตุ้นเตือนโดยจัดเจ้าหน้าที่ของแต่ละฝ่ายร่วมเดินรณรงค์ถือป้ายประชาสัมพันธ์ไปตามฝ่ายต่าง ๆ ทุกวันศุกร์(ซึ่งในวันนี้แต่ละฝ่ายจะแต่งกายด้วยผ้าไทยสวยงาม และมีการนำคณะกลองยาวมาสร้างสีสันประกอบการรณรงค์) พร้อมทั้งประสานฝ่ายปกครองประชาสัมพันธ์เสียงตามสายทุกวัน

๒. จัดตั้งวางถังรองรับขยะทุกชั้นโดยกำหนดให้ขยะเศษอาหารทิ้งในห้องครัวของแต่ละฝ่าย ขยะทั่วไปและขยะรีไซเคิลกำหนดชั้นละ ๑ จุด โดยให้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายรักษาความสะอาดฯ จัดเก็บทุกวันในเวลา ๑๔.๐๐ น. และนำขยะทั่วไปไปทิ้ง ณ จุดพักขยะของสำนักงานเขตฯ เพื่อรอรถเก็บขนมาจัดเก็บไปกำจัดที่ศูนย์กำจัดมูลฝอยหนองแขม โดยการทิ้งขยะของแต่ละฝ่ายให้คณะกรรมการตรวจสอบว่าถูกต้องหรือไม่เพื่อรายงานผลให้ผู้อำนวยการเขตฯ ทราบและถังรองรับขยะทั่วไปและขยะรีไซเคิลที่ตั้งในแต่ละชั้นยังเป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อใช้ประกอบในการดำเนินการตามตัวชี้วัดของสำนักงานผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานครและแผนบริหารจัดการขยะของสำนักสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

๓. จัดตั้งธนาคารขยะเพื่อจัดเก็บขยะรีไซเคิลที่จัดเก็บได้จากจุดที่ตั้งถังขยะของแต่ละชั้น เมื่อได้ปริมาณมากพอก็นำไปจำหน่ายและจัดทำบัญชีไว้ โดยเงินในส่วนนี้สามารถนำไปจัดกิจกรรมซึ่งทุกคนมีส่วนร่วมได้ เช่น กิจกรรมวันปีใหม่ของสำนักงานเขต หรือกิจกรรมการทำบุญวันเกิดของสำนักงานเขต

๔. การส่งเสริมการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ และปุ๋ยหมักไปไม้แห้งจากขยะเศษอาหารที่จัดเก็บได้ในแต่ละฝ่ายนำกลับมาใช้ประโยชน์ ซึ่งปุ๋ยน้ำชีวภาพสามารถนำมาใส่ในโถชักโครกทำให้ส้วมไม่เต็มเร็ว และท่อระบายน้ำไม่อุดตัน ในส่วนของปุ๋ยหมักไปไม้แห้งสามารถนำมาใส่ต้นไม้ในบริเวณ

สำนักงานเขตได้โดยไม่ต้องใช้บุคลากรและนำไปเพาะชำต้นไม้เพื่อมอบให้กับผู้เข้าร่วมโครงการได้ด้วย หรือถ้ามีจำนวนมากก็สามารถนำไปเลี้ยงสัตว์ได้อีกด้วย

๕. การให้รางวัล สำหรับฝ่ายต่าง ๆ ที่ดำเนินการได้ดีก็จัดหาของรางวัลให้ (โดยการหาผู้สนับสนุนในเรื่องของรางวัล) เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเป็นตัวอย่างให้แก่ฝ่ายอื่น ๆ ที่ยังดำเนินการไม่ได้ตามโครงการฯ

๖. การปลูกฝังจิตสำนึก ผู้อำนวยการเขตฯ และผู้บริหารทุกคนต้องให้ความสำคัญโดยการสร้างจิตสำนึกของข้าราชการและบุคลากรกรุงเทพมหานครเพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างเจตคติที่ดีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น โดยการติดตามประเมินผลการดำเนินงานจากคณะกรรมการฯ ว่าได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง ถ้ายังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรให้ดำเนินการอบรมให้ความรู้ซ้ำเนื่องจากข้าราชการและบุคลากรอาจจะยังไม่เข้าใจถึงวิธีดำเนินการหรือยังเคยชินกับพฤติกรรมแบบเดิม ๆ โดยดำเนินการอบรมทุก ๑ - ๓ เดือน/๑ ครั้ง

๗. จัดเก็บข้อมูลและสถิติ สรุปรายงานให้ผู้ว่าราชการเขตฯ ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯต่อไป

๗. ระยะเวลา

เดือนตุลาคม ๒๕๕๘-เดือนกันยายน ๒๕๕๙

๘. งบประมาณ

ใช้งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

๙.๑ ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๙.๑.๑ ระดับผลผลิต (Output)

ร้อยละ ๘๐ ของความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเป็นสำนักงานเขตต้นแบบในการลดและแยกขยะ

๙.๑.๒ ระดับผลลัพธ์ (Outcome)

๑) ปริมาณขยะในสำนักงานเขตลดลงร้อยละ ๑๐

๒) ร้อยละ ๘๕ ของข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตมีความรู้ความเข้าใจในการลดและแยกขยะ

๓) ร้อยละ ๘๐ ของข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขตมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้ง ๕ กิจกรรม

๔) ร้อยละ ๘๐ ของข้าราชการและบุคลากรในสำนักงานเขต รวมทั้งประชาชนที่มาติดต่อราชการมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมตามโครงการฯ

๘.๒ วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล

- ประเมินจากปริมาณขยะของสำนักงานเขตลดลง
- ประเมินจากปริมาณขยะในพื้นที่เขตลดลง
- ประเมินจากแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจในการลดและแยกขยะ
- ประเมินจากสภาพแวดล้อมทั่วไปของสำนักงานเขตฯ ว่าสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการทิ้งขยะถูกต้อง ถูกประเภท

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ผู้บริหารสำนักงานเขตบางคอแหลม ควรกำหนดโครงการไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานเขต เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการ เนื่องจากโครงการมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีการตอบสนองจากข้าราชการและลูกจ้างที่ดี พร้อมทั้งประชาชนพึงพอใจ

๑๐.๒ ผู้บริหารสำนักงานเขตบางคอแหลมควรให้การสนับสนุนในด้านขวัญและกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ มีการมอบรางวัล มีการกระตุ้นเตือนเป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

